

PRED ŠTVRŤSTOROČÍM VYVRCHOLILA KARIÉRA POCTIVCA PAVLA BLAŽEKA TRIUMFOM NA ME 1990 V SPLITE – VTEDY CHODIL, DNES BEHÁ

KONEČNE SA NAŠŤVAL

Posledné metre zlatého Blažekovho sóla na ME 1990.

Posledný augustový utorok 1990 mal byť na európskom šampionáte v Splitte veľký deň Jana Železného. Strieborný oštepár soulskej olympiády, neskorší víťaz ďalších troch, sa však po spackanej kvalifikácii na finále pozeral len z hladiska. V tom čase sa československá atletika mohla absolútne spoľahnúť iba na bansko-bystrických chodcov. V Stuttgarte 1986 zachránil jej renomé triumfom na 20 km Jozef Pribilinec a o štyri roky zasa Pavol Blažek.

Splitský denník Slobodna Dalmacija na druhý deň vyrukoval s titulkom: Blažek pomstil Železného. Našinec sa pri predstave Paľa so zorrovskou maskou pomstiteľa všetkých nespravodlivostí musel posumiat – Blažek totiž pomstil najmä seba, svoju minulosť skvelého, ale trochu utiahnutého chodca. „Konečne sa našťval!“ tešil sa tréner Juraj Benčík. „Za trinásť rokov spolupráce ho všetkým dávam za vzor a vyčítam mu jedinú: že prejavuje málo odvahy. Dnes ma odzbrojil.“

VEČNE V NIEKOHU TIENI

Blažek bol v Benčíkovej partii „večne druhý“: sprvu Pribilincov tiež a po tom, čo olympijský šampión po Soule 1988 prvý raz skončil kariéru, zasa Mrázekom.

„Nikdy som nebol jednotkou. Všetko som si musel oddieť a trpezlivo odčakať. Bral som to ako údel,“ tvrdí Paľo, ktorého v Zelenči ako šiestaka zbláznil do chôdze miestny učiteľ a neskôr riaditeľ školy Ludovít Zambokrěhy. S tým „nikdy“ to nie

je celkom pravda, získal československé tituly aj v dorasteneckom a juniorskom veku, ale fakt je, že najlepší bol len medzi rovesníkmi – kým sa na štart nepostavil o dva roky mladší Pribilinec.

Na európskom šampionáte dospelých stáli premiérov na piedestále v roku 1982: Pribilinec skončil druhý, Blažek tretí. „Aténsky bronz bola moja prvá veľká medaila, ale nevychutnal som si ju tak, ako by sa patrilo,“ konštatuje s odstupom rokov. „Československá atletika získala na tých majstrovstvách až deväť medailí, takže tretie miesta sa síce pochválili, no nijako zvlášť nevzdvihovali – najmä nie v disciplíne, v ktorej stáli na stupňoch až dvaja naši. Veril som, že sa čoskoro aj ja dočkám väčšej slávy, no nie a nie to prísť...“

Prvú vrcholnú formu v kariére mal v ére 1982 – 1984. Na premiérovom svetovom šampionáte v Helsinkách 1983 však Blažekovi medaila ušla (skončil šiesty) a olympiádu 1984 v Los Angeles takmer celý vtedajší východný blok bojkotoval. Na stuttgartských majstrovstvách Európy 1986 skončil na 20 km šiesty, ale na rímskych svetových 1987 aj na soulských Hrách 1988 dopochodoval z našich až tretí, nielen za Pribilincem, ale aj za Romanom Mrázekom...

DILEMA PO SOULE 1988

„Mal som tridsať rokov, dve deti a začal som uvažovať, či drina, ktorú podstupujem, stojí za to, či ma ešte niekam posunie. Tréner aj rodina ma však prehovarali, aby som to skúsil. Tak reku dobre, ale po olympijskej sezóne si trochu odfrknem. Zvolil som voľnejší rok s minimom sústredení aj pretekov – a to mi úžasne pomohlo. Aj psychologova rada, aby som v tréningu nedrel nasilu, ale usiloval sa o pohodu.“

V nasledujúcom, deväťdesiatom sa Blažek postupne pripravoval až na svetovú chodeckú jednotku. Na jar najskôr vyhral Európsky chodecký okruh (Sesto San Giovanni, Barcelona, La Coruña) a potom v nórskej Fane neďaleko Bergenu, v tom čase chodeckej mekke, ako prvý čs. reprezentant zapochodoval 20 km na dráhe pod 1:20 h. Jeho čas 1:19:54,0 je dodnes slovenský rekord a deviaty svetový výkon v histórii.

„V tejto forme máte na európskom šampionáte v Splitte reálnu šancu na medailu,“

Derniéra 18 rokov po premiére

Pavol Blažek má za sebou rekordnú kariéru atletického reprezentanta – jej dĺžkou bezkonkurenčne (premiéra v dvadsiatich rokoch na ME 1978 v Prahe a derniéra v tridsiatich ôsmich na OH 1996 v Atlante), ale aj početnosťou štartov na vrcholných letných podujatiach (dokopy 14 štartov na OH, MS a ME – presne toľko ich má len kladivár Libor Charfreitag).

Na štyroch olympijských hrách (1980, 1988, 1992, 1996) okrem neho zo slovenských atlétov štartoval len strednotratiar Jozef Plachý – pritom nebyť vtedajším režimom nariadeného bojkotu Los Angeles 1984, bol by Blažek pochodoval na piatich, v tom roku bol tabuľkovou československou jednotkou na 20 km. Mimochodom, na piatich letných Hrách sa zo všet-

kých našich športovcov zúčastnili len traja: plavkyňa Martina Moravcová (1992 – 2008), vodný slalomár Michal Martikán (1996 – 2012) a strelec Jozef Gönci (1996 – 2012).

Blažek štartoval navyše na všetkých prvých piatich majstrovstvách sveta, ktoré sa sprvoti usporadúvali len každé štyri roky (1983, 1987, 1991), až od r. 1993 každé dva (1993, 1995). Rekordérom v počte absolvovaných MS je Charfreitag (sedem v období 1999 – 2011), za ktorým s piatimi okrem Blažeka nasledujú aj prekážkar Igor Kováč, chodec Igor Kollár (obaja 1991 – 1999), trojskokanka Dana Veldáková a ďalší chodec Matej Tóth (obaja 2005 – 2013).

Päť štartov na ME ako Blažek (1978 – 1994, najhoršie 14. miesto v premiére) má len Dana Veldáková (2002 – 2014).

utrúsil som, keď sa vrátil zo Severu. „To radšej nepíšte, dobre?“ zareagoval. Blažek naberal sebadôveru, ale kontroloval ju zmyslom pre realitu a vrodenu skromnosťou. Uvedomoval si, že slubný úvod mal aj v predošlých sezónach, a predsa mu vrcholné podujatia nevyšli tak, ako si predstavoval. A tiež fakt, že líder prvej postpribilincovskej sezóny Roman Mrázek mal začiatkom roku 1990 dlhý tréningový výpadok.

NÁRAST SEBAVEDOMIA

Šéftrener Juraj Benčík bol pred majstrovstvami Európy v Splitte opatrný. Tvr-

Tréner tipoval, že do 12. kilometra pôjdu najlepší pokope a o všetkom sa rozhodne v ďalších piatich, takže zverencom nakázal v prvej polovici šetriť sily. Blažek však nechal vybláznit sa sovietske trio, ktoré v dusne nasadilo pekelné tempo, a len čo poschytávalo od rozhodcov karty a pribíždilo, vyrazil na čelo. Na šiestom kilometri! Odvtedy mu všetci videli len chrbát.

VELKÉ SÓLO A MALÝ STRACH

V polovici trate mal 25-sekundový náskok. „Nepreháňa to? Kázali ste im šetriť sily,“ podpichli sme Benčíka. Vynašiel sa:

„Povedal som im, aby šliapali s pocitom, že si šetria sily – a to je rozdiel. Paľo šliape s rezervou, veď to vidíte.“

V poslednom okruhu kopcovitej trate, už za dažďa, mal stometrový náskok pred Španielom Danielom Plazom. Barcelončan sa dočkal triumfu až o dva roky na domácej olympiáde. Tento splitský vlhký podvečer patril Blažekovi!

Aj keď, na chvíľu nás obľial studený pot. Približne vtedy, keď uveličený trnavský rodák novinárom vykladal, že prvé dažďové kvapky vnímal ako stekanie vlastného potu, na štadióne na svetelnej (Pokračovanie na 18. strane)

— A BOLO ZLATO!

dil, že „získať medailu bude ťažšie než kedykoľvek dosiaľ“ a že „výslovne nespokojný“ bude len v prípade, „keby sa nikto neumiestil v prvej desiatke“. Na otázku, či Blažek potvrdí, že je to jeho rok, kľučkoval: „Na konte má lepší čas, ako bol víťazný Pribilincov na predošlých ME, no v redukovaných tabuľkách je až šiesty. Okrem toho je iný typ pretekára ako Pribilinec. Veľa bude záležať na tom, ako sa zorientuje v pretekoch a či bude mať svoj deň. Ak trafi deň, môže nadviazať na medailovú tradíciu.“

Na poslednom tréningu došlo k hlasnej výmene názorov medzi Blažekom a koučom: prvý sa riadil pocitmi, druhý plánom. Znalci pomerov a Pavlovej povahy dvihli obrvy. Bol to super dôkaz o náraste jeho sebavedomia. Ešte rukolapnejší však poskytol priebeh dvadsiatky na splitskom šampionáte.

Splitskí medailisti dvadsiatky: strieborný Španiel Daniel Plaza, zlatý Slovák Pavol Blažek a bronзовý Francúz Thierry Toutain.

KONEČNE SA NAŠTVAL — A BOLO ZLATO!

(Dokončenie zo 17. strany)

tabuli naskočili výsledky bez jeho mena a s Plazom na prvom mieste. Víťaz Blažek bol diskvalifikovaný, usúdil hlásateľ. Len čo to povedal do mikrofónu, vtedajší generálny sekretár federálneho zväzu Jan Kinda strčil svojmu šéfovi Karlovi Pilnému do ruky päťdesiat dolárov, aby mohol zaplatiť poplatok za podanie protestu.

„To je omyl, to sa vysvetlí, nedostal som v celých pretekoch ani jednu červenú kartu,“ upokojoval všetkých Blažek. A fakt, o chvíľu ho už volali na slávnostný ceremoniál...

Jedného z trojice čs. reprezentantov v závere dvadsiatky naozaj diskvalifikovali, ale nešlo o Blažeka, lež o Romana Mrázeka, ktorý sa v poslednom kole zo štvrtej pozície rozhodol stíhať spomaľujúceho tretieho Francúza Totaina. V eufórii však podcenil to, že má už dve červené – a že rozhodcovskému zboru šéfuje Francúz... (Mimočodom, tretím dvadsiatkárom bol ďalší člen banskobystrickej Dukly, rodený Záhorák Ján Záhončík, ktorý desiatym miestom dosiahol svoj životný úspech.)

„Blažek šiel najtechnickejšie zo všetkých, jeho štýlom sme sa riadili pri nasadzovaní prísnosti kurzu,“ potvrdil neskôr Ladislav Moc, československý rozhodca v splitskom zbere.

DOVOLENKU ZRUŠILA VOJNA

Ak si Blažek po aténskom šampionáte 1982 veľa slávy neužil, lebo bol jedným z deviatich medailistov výpravy, po splitskom sa na jej núdzu nemohol sťažovať – k jeho zlatu už nikto z Čechov či Slovákov nijaký kov nepripojil. Zlízal smotanu len raz, ale dokonale. Vtedy ešte nikto netušil, že jeho európsky titul nebude len šestnásty, ale aj posledný v histórii československej atletiky...

Deň po triumfe sedel na balkóne hotela Split s poetickým názvom Oleander a kým iní si naň pripíjali koňakom, on sľak kávu: „Víťazstvo ma veľmi teší aj preto, že sú to asi moje posledné majstrovstvá Európy. Dvadsať rokov súťažím, ale prvý raz som šiel na veľké podujatie ako naša jednotka – a som rád, že som túto úlohu zvládol.“

Vtedy sa priznal, že pred odchodom upokojoval manželku slovami: „Neboj sa, horšie ako v Soule to nebude.“ Po návrate jej nadšene zvestoval: „Čoskoro sa do Splitu vyberieme spolu, lebo európski šampióni bývajúci v hoteli s mestom v názve dostali ako odmenu týždňový pobyt v ňom pre dve osoby zdarma.“

Ako to vlastne s tou dovolenkou dopadlo? pýtam sa Blažeka po štvrtstoro-

Blažek zbláznil do behania celú rodinu: na snímke z Behu pre život s manželkou a vnukom.

čí. „Prepadla,“ odvetí. „V tom roku to už nevyšlo, veď majstrovstvá sa skončili prvého septembra, a v ďalšom sa na Balkáne začala občianska vojna. Cestovné kancelárie nám neodporúčali vybrať sa tam a napokon sme certifikát hodili do koša... Blízkosť toho nešťastného a dlhého konfliktu sa dala vytušiť už z atmosféry na šampionáte, najmä z piskotu viacerých Chorvátov počas juhoslovanskej hymny na slávnostnom otvorení...“

DETI SA POTATILI

„Ešte rok-dva potiahnem, do Barcelonskej olympiády 1992,“ plánoval už ako európsky šampión. Napokon skončil až na atlantskej v roku 1996! V olympijskej premiére medzičasom – našťastie, nebalkánskym spôsobom – osamostatneného Slovenska na letných Hrách. „Mal som dva roky pred štyridsiatkou a pocit, že stačilo,“ spomína Blažek.

O štyri roky sa na sydneyjské olympijské hry 2000 slovenským rekordom 1:35:07 h nominovala jeho dvadsaťročná dcéra Zuzana, čo je dodnes nedocenený unikát. A o ďalšie tri vtedy osemnásťročný syn Michal získal na juniorských ME

striebro! „Povahovo je po mne skôr dcéra, ale syn je talentovanejší – ja som bol v jeho veku o takmer päť minút pomalší,“ tvrdil hrdý otec a tréner, ktorý ho na šampionáte vo fínskom Tampere sprevádzal. Mimočodom, Michala na prvé preteky prihlásila jeho telocvikárka, mama bývalého úspešného chodca a dnešného šéftrenera SAZ Martina Pupiša...

Vtedy sa otec ešte nádejal, že päť olympiád nie je konečná jeho famílie, že syn pridá v Pekingu 2008 šiestu. Neskôr však musel skonštatovať, že „Michal mal síce viac talentu, ale menej vôle“. Dôstojnú bodku za rodinnou chodeckou bilanciou dal napokon sám: v roku 2004 sa v nemeckom Sindelfingene stal veteránskym majstrom sveta na 10 km v kategórii nad 45 rokov.

ZBLÁZNIL CELÚ RODINU

Európsky šampión Pavol Blažek po skončení kariéry pôsobil dva roky ako tréner klubu Agropolis Hliník nad Hronom, no po jeho zániku bol rok nezamestnaný. „Žili sme z toho, čo zarobila manželka ako zdravotná sestra, a z našetreného,“ spomína. Neskôr ho však zamestnala banskobystrická Dukla, ktorej odviezol toľko, ako málokto. A v nej ako referent Vojenského športového centra na mediálnom poli úspešne pôsobí dodnes.

„Som rád, že pracujem v prostredí,

v ktorom som strávil celý život. Vďaka tomu som si v jednej chvíli uvedomil, že to je síce fajn, ale že všetci navôkol športujú – a ja nie. Tak som začal behať,“ vysvetľuje prvotnú pohnútku. Hoci zamlada behanie nemal v láske, rok pred abrahámovinami zvládol aj maratón a ako päťdesiatnik zbláznil do behania celú rodinu.

PAVOL BLAŽEK

- **Narodený:** 9. júla 1958 v Trnave, ale detstvo prežil v Zelenči, kde začal s chôdzou. Z Lokomotívy Trnava prestúpil v r. 1977 do Dukly Banská Bystrica (väčšinu kariéry ho trénoval Juraj Benčík).
- **Osobné rekordy:** 20 km 1:18:13 h (1990, rekord SR), 50 km 3:47:31 (1988, tretí slovenský výkon histórie).
- **Umiestenia na vrcholných podujatiach – OH:** 1980 – 14. miesto (20 km) a 10. (50 km), 1988 – 15. a 12., 1992 – 17. a 29., 1996 – 46. (20 km), MS: 1983 – 6. a 17., 1987 – 11. a 18., 1991 – 17. (20 km), 1993 – 15. (20 km), 1995 – 17. (50 km), ME: 1978 – 14., 1982 – bronz, 1986 – 6., 1990 – zlato (vždy na 20 km), 1994 – 9. (50 km), halové MS (5000 m): 1989 – 6., halové ME (5000 m): 1988 – 9., 1989 – 4., 1990 – 4., 1994 – 6.
- **Veteránska kariéra:** ako 46-ročný sa stal majstrom Európy 2004 v chôdzi na 10 km nad 45 rokov. Dodnes je rekreačným bežcom, má za sebou o. i. 28 maratónov.
- **Deti:** Dcéra Zuzana (35 r.) má v chôdzi na 20 km osobný rekord 1:35:07 (štvrtý výkon v slovenskej histórii), na OH 2000 skončila na 43. mieste, štartovala aj na juniorských MS 1998 (13.) a juniorských ME 1997 (18.) a 1999 (11.). Syn Michal (30) získal striebornú medailu na juniorských ME 2003, štartoval aj na MS do 17 rokov (14.) a na juniorských MS 2002 (20.), chodeckú kariéru skončil s osobným rekordom na 20 km 1:26:10 (2005).

Manželka, bývalá atlétka, má za sebou niekoľko pretekov a dcéra Zuzka si už trúfla aj na maratón. „Keďže čaká už tretie dieťa, momentálne pauzuje, ale spoločníka mi robí jej manžel Michal Jamrich, bývalý hokejista, ktorý odbehol už bezmála toľko maratónov ako ja – pár dokonca pod tri hodiny,“ uznanlivo vraví hlava rodiny. Blažek senior ich má na konte zatiaľ 28, posledný bežal v máji v Prahe. Najrýchlejšie zvládol bratislavský maratón 2008 – za 3:08:20 h. A keďže rôčky pribúdajú, stlačiť „osobáčik“ pod tri hodiny sa mu už asi nepodarí. Ale to je to najmenej podstatné.

Otázka, či už má viac nabehané než nachodené, ho zaskočila: „Fíha, to nemám spočítané. S istotou však viem, že do začiatku roku 2015 som v tréningu nabehal alebo odhodil 173-tisíc kilometrov.“

To je neúrekom: viac než štvornásobok obvodu rovníka matičky Zeme. Klobúk dolu. Pred všetkým, čo Pavol Blažek dokázal.

MARIÁN ŠIMO

Druhý ročník Banskobystrického maratónu (2013) odbehol Pavol Blažek v detviaskom kroji: s holým pupkom, ale ťažkým širokým opaskom a v závere s valaškou v ruke. Veď preto mu to trvalo 4 hodiny, 12 minút a 12 sekúnd. Za všetko môže muž vľavo, jeho kamarát Milan Fekiač, majiteľ kolíby v Starohorskej doline.

Takto vítali európskeho šampióna v Zelenči – s ním vtedy ani nie päťročný syn Miško.

